

MARC

PLACE DU SAMEDI

Vernietig eens een meesterwerk!

Terwijl het land dat wij 'ons land' noemen zich ongewoon druk maakte over stoofvlees en naar exhibitionisme neigende Kamerleden, stonden er in Mosoel enkele gestoorden op die besloten om de nobele praktijk van de kunstkritiek te beoefenen met behulp van hamers, bijlen en drillboren. Ik werd er helemaal ziek van toen ik de 'moderne' beeldenstormers bezig zag op mijn beeldscherm. En ijskoud werd ik ervan toen ik zag hoe die barbaren daar in dat Iraakse museum tekeergingen en hoe zij ook daar dachten te moeten bewijzen hoe bedreven zij wel waren in de weerzinwekkende discipline van het onthoofden, zij het van kunstwerken deze keer.

Ik zag vol walg hoe baardmannen met keukenhanddoeken op hun kop houten ladders beklommen om tijdloze meesterwerken in honderdduizenden stukken te hakken en dan nog grinnikend naar de camerarens te kijken met een blik van 'Kijk eens wat ik kan, Allah!'

Waarom was er eigenlijk zo weinig publiek debat omtrent deze misdaad tegen de beschaving? Waarom staat de internationale gemeenschap, als die al bestaat, niet als één man op om een halt toe te roepen aan dit soort abjecte vernietiging van collectief erfgoed, aan bakens van beschaving die gemaakt waren om de eeuwigheid te

trotseren en die aardig op weg waren om daarin te slagen, tot die wildemannen het museum binnenstormden.

Weinigen hebben het verband gelegd, maar de aanslagen op het museum van Mosoel zijn zeer verwant aan de moordpartij bij *Charlie Hebdo*. Het gaat hier opnieuw om even verwerpelijke als criminele daden van godsdienstwaan-zinnigen die de samenleving willen treffen daar waar ze het meest kwetsbaar is. In de cultuur dus. In het vrije denken, doen en afbeelden wat men maar wensen wil.

Zelf ken ik helemaal niets van kunstschaten uit het Midden-Oosten, maar daar gaat het niet over. Ik begrijp ook niets van Mark Rothko, om maar iemand te noemen. Maar ik voel wel aan hoeveel hij en zijn kunst voor velen betekenen en dat voel ik ook bij die vernielde beelden uit Mosoel: dat ze het geheugen van onze beschaving zijn, en dat het tuig van IS er met zijn tengels moet van afblijven.

Nu, bij ons zijn musea ook niet noodzakelijk veilige plaatsen. Denk aan het Joods Museum. En denk, *mutatis mutandis*, aan vanavond, wanneer in 23 Brusselse musea tussen 19 en 1 uur alweer de zogeheten Museum Night Fever plaatsvindt, een feestelijk evenement dat de jeugdigen onder ons op laagdrempelige wijze naar onze kunsttempels moet lokken.

DIDDEN

PIANO PHASE

Ik ben daar niet tegen, maar ik ben er ook niet helemaal voor. Net zoals ik een hekel heb aan toneelvoorstellingen waar plotseling een halve schoolbevolking tegen zijn zin op de klapstoelen moet plaatsnemen, kan ik er niet goed tegen dat iemand alleen maar een museum zou bezoeken omdat er die avond op de afterparty een dj draait die hip genoeg is om zijn aandacht weg te dragen.

Wel fijn natuurlijk, dat tijdens die koortsige museumnacht ook wat jonge kunstenaars hun ding kunnen doen en vrij onbekende musea als dat van Elsene, het BELvue Museum of de Centrale for Contemporary Art ontdekt en

Als die beeldenstormers van Mosoel ooit 'Fase' zouden zien, zouden ze al vlug toegeven dat zoiets moois veel sterker is dan hun hamers en bijlen

bezocht kunnen worden via een concert of een performance.

Nu we het toch over performances hebben: ik maakte er eind vorige week eentje mee die de voor velen onmogelijk geachte volmaaktheid tot op enkele millimeters benaderde. Ik heb het over Rosas' dansvoorstelling *Fase*, die ik bijna 33 jaar geleden al eens zag op dezelfde heilige planken van de Beursschouwburg en die, in tegenstelling tot mezelf, géén haar ouder was geworden. Integendeel.

Ik vond het een groot voorrecht om choreografe en danseres Anne Teresa De Keersmaeker en haar kloekke maar gracieuze danspartner Tale Dolven nog eens te kunnen meemaken. Ze maakten de aanvankelijk wat koude en repetitieve muziek van Steve Reich – die ons, toen we haar aan het einde van de jaren zestig ontdekten, nog best vreemd in de oren klonk – levend en aanschouwelijk zonder ook maar één poging te doen om haar al te nadrukkelijk te illustreren.

De vier dansstukken waaruit *Fase* bestaat zijn – maar dat wisten we vanzelfsprekend

► **Anne Teresa De Keersmaeker en Tale Dolven in een herneming van Rosas' voorstelling *Fase*: de perfectie tot op enkele millimeters benaderd.** © HUGO GLENDINNING

nog niet toen we de voorstelling in 1983 een eerste keer zagen – eigenlijk een soort van voorbode en catalogus van wat later de danstaal van De Keersmaeker zou worden.

Strakke codes, zacht geweld. Kreetjes en choreografische knipogen. Gestrekte en geplooid benen en opwaaiende zomerjurken. Stevig schoeisel, al eens een glimp op een witte onderbroek en dan weer een keiharde knak van beweeglijke bekkens.

Een snuif Charles Chaplin ook. Een intensiteit die doet denken aan een drukke straat in Manhattan, maar ook aan een paard dat op een mistige morgen door een weide van het Pajottenland denderd.

Het mooie aan de kunst van Anne Teresa is dat ze al die van in den beginne al duidelijk aanwezige elementen ook in haar hele verdere rondgang gerealiseerd heeft.

Wat ze maakt, is altijd wonderbaarlijk omdat het tegelijk vluchtig en stevig verankerd is in de grond. In het leven. In wat wij allemaal zouden willen zijn. Bijna perfect. Maar tegelijk ook sterk en elegant.

Ik vraag me bij het buiten-

gaan af wat de beeldenstormers van Mosoel over *Fase* zouden denken, als ze het al ooit zouden zien.

Ik denk dat ze al snel zouden moeten toegeven dat zoveel moois veel sterker is dan hun hamers en hakbijlen.

Wanneer ik die avond thuiskom, overweeg ik even om tafels en stoelen opzij te zetten en Anne Teresa's hele *Fase* nog eens na te dansen. Maar ik vind mijn oude langspeelplaat met daarop de muziek van Reich niet terug. En als dat als een flauw excuus klinkt, dan biedt Leonard Cohen, die ik wel terugvind, mij al gauw een ander.

Op zijn gezegende leeftijd en ook al een beetje op de mijne, beginnen we te beseffen dat wat hij in zijn prachtige 'Tower of Song' beken ("I ache in the places where I used to play"), ondertussen bittere werkelijkheid geworden is.

Toch wens ik u allen een leven toe vol Anne Teresa De Keersmaekers en Leonard Cohens en zo weinig mogelijk mannen met keukenhanddoeken op het hoofd die in wezen onsterfelijke beelden naar de eeuwige verdoemenis helpen.